

ПРОЕКТ РАДИ ЄВРОПИ
« СПРИЯННЯ УЧАСТІ
ГРОМАДЯН
У ДЕМОКРАТИЧНОМУ
ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ
РІШЕНЬ В УКРАЇНІ »

ХТО МИ?

Ми – проект Ради Європи, який допомагає створити умови для зміцнення громадської участі та ширшого залучення громадян до процесу прийняття рішень на місцевому та національному рівнях відповідно до стандартів Ради Європи та кращих міжнародних практик.

НАШІ ЦІЛІ

- вдосконалити законодавство для ефективної громадської участі та розвитку громадянського суспільства;
- покращити механізми впливу громадян та НУО на прийняття рішень;
- налагодити комунікацію між НУО, громадянами та місцевою владою;
- зміцнити спроможність НУО з адвокації змін та взаємодії з органами влади у процесі прийняття рішень.

ЩО МИ ЗРОБИЛИ ВПРОДОВЖ ЧЕРВНЯ-СЕРПНЯ 2019 р.?

★ **Провели 2 воркшопи** із серії навчальних семінарів Академії громадської участі «Громадська участь: елементи посилення взаємодії між державними органами та громадою» - у партнерстві з Центром публічної комунікації та інформації Київської міської ради та Київською громадською платформою неурядових організацій:

- *“Навчись впливати на бюджет: нарешті, щось не про ГБ”;*
- *“Публічні простори & взаємодія з громадськістю”;*

★ **провели 4-денну Літню школу з адвокації: підготовка аналітики, просування та втілення змін** з метою підвищення адвокаційних і комунікаційних компетенцій активісток/ів Луганської та Донецької обл., у рамках якої:

- *обмінялися досвідом з міською радою Львова і спільно дослідили важливість громадського бюджету як ефективного інструменту участі громадян;*
- *перейняли досвід українського smart city Дрогобича у боротьбі з корупцією та ефективного застосування нових видів урядування, зокрема блок-чейну та передали цей досвід учасникам;*
- *забезпечили більш чітке розуміння тих основних понять, які мають стосунок до аналізу політики, щоб потім активісти/ки могли надавати індивідуальні консультації та сповіщати осіб, які приймають рішення, про інтереси та цінності своєї громади;*

- **з'ясували**, яким чином повинні взаємодіяти органи влади та громадськість при виробленні та узгодженні нових і суперечливих рішень;
- **дізналися**, як просувати громадські проекти до органів влади та забезпечувати гендерну рівність у роботі громадських організацій;
- ★ **розпочали роботу** із Дунаєвецькою ОТГ щодо розробки статуту громади та пакету нормативно-правових актів, які впроваджують і регулюють використання інструментів громадської участі;
- ★ **провели робочі зустрічі** та консультації в Дунаївцях, створили робочу групу та розпочали експертну роботу на розробку пакету документів, що передбачає якісно новий рівень участі населення у місцевому житті та управлінні місцевими справами, інклюзивному та партисипативному розвитку громади;
- ★ спільно з випускниками Академії громадської участі зустрілися з пані Мариною Хондою, заступницею голови Київської міської державної адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень, керівництвом структурних підрозділів КМДА та комунальних підприємств. Випускники Академії, представники інститутів громадянського суспільства, експерти **презентували** владі розроблені пілотні соціальні послуги для молоді та дітей з інвалідністю (пропозиції до міської політик розроблялися учасниками Академії в травні цього року), запропонували та обговорили можливі шляхи їх впровадження в Києві в партнерстві та співпраці з КМДА;
- ★ **провели** воркшоп «Публічні простори & взаємодія з громадськістю» з метою розробки Керівних принципів залучення громадян та громадських організацій до процесу проектування та створення громадських просторів на муніципальному рівні;
- ★ **розпочали** проведення моніторингового дослідження щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні упродовж 2016-2019 років;
- ★ **здійснили** огляд кращих практик впровадження е-петицій на муніципальному рівні та надали рекомендації Львівській міській раді;
- ★ **адвокатували зміни** Постанови КМУ № 1150 з метою полегшити та фасилітувати процес державної реєстрації статутів громад;
- ★ **адвокатували зміни** до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" в частині громадської участі та місцевої демократії.

З КИМ МИ ПРАЦЮВАЛИ?

🏛️ Державними органами влади у Львові, Дунаївцях та Дрогобичі

🏛️ Громадськими активістами, НУО та представниками місцевого бізнесу

🏛️ Міжнародними та національними експертами

ДЕ

МИ

ПРАЦЮВАЛИ

?

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

ВОРКШОП “НАВЧИТЬСЯ ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ: НАРЕШТІ, ЩОСЬ НЕ ПРО ГБ

25 червня 2019 р.

▶ У ПАРТНЕРСТВІ З ЦЕНТРОМ
ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ТА ІНФОРМАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ ТА КИЇВСЬКОЮ
ГРОМАДСЬКОЮ ПЛАТФОРМОЮ
НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Перший із циклу практичних семінарів "Взаємодія із владою" на тему "Навчись впливати на бюджет: нарешті, щось не про ГБ", де учасники разом із досвідченими тренерами дізналися:

- як і до кого звертатись в КМДА, щоб проект або ідея були успішно реалізовані;
- яким чином можна ефективно вплинути на вирішення актуальних питань міста;
- як формується бюджет Києва і як можна подати пропозиції до міських цільових програм.

Семінар практичний, тому в результаті кожен із учасників сформував уже готову послідовність конкретних успішних кроків, які призведуть до реалізації ідеї або проекту у спільній взаємодії із міською владою та партнерами.

Організаторами заходу виступили Київська Громадська Платформа та Проект Ради Європи "Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні" за підтримки Центру комунікації та інформації, Департаменту фінансів КМДА та Департаменту суспільних комунікацій КМДА.

ОЛЕКСІЙ КОВАЛЕНКО, національний експерт, ділиться враженнями після проведеного воркшопу:

« Відверто, нове, відкрито і без пафосу! Головна цінність такого заходу – навчаємось один у одного, всі разом: публічні службовці, громадські активісти і міжнародні організації! Дякую всім учасникам, ваші ідеї та проекти неймовірні, дякую справжнім фахівцям і лідерам змін за щирість і знання! »

ТРЕТЯ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ З ПИТАНЬ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

2-5 липня 2019 р.

У м. Торонто, Канада, пройшла **Третя Міжнародна конференція з питань реформ в Україні**, організаторами якої є Канада та Україна. Цьогорічна конференція присвячена експертному обговоренню прогресу реформ в Україні, збереженню досягнутих результатів та забезпеченню подальшого впровадження реформ в Україні.

Національний експерт проекту Ради Європи **МАКСИМ ЛАЦИБА** взяв участь у конференції та поділився враженнями

« Міжнародна конференція в Торонто - це чудовий спосіб «звірити годинники» оцінки реформ в Україні. Представники урядів країн Європейського союзу, Канади і США висловили свою підтримку розбудові української демократії і ринкової економіки. Міжнародні партнери досить чітко визначили головні пріоритети для реформ в Україні, а саме: боротьба з корупцією, судова реформа, завершення децентралізації, дерегуляція економіки і захист іноземних інвестицій. Також наголошувалося на необхідності сприяти розвитку громадянського суспільства і захисту громадських активістів і журналістів від нападів. Участь в конференції брали українські урядовці і громадські діячі, міжнародні донори і експерти. Це дало можливість формувати нові ініціативи і проекти по поглибленню реформ в Україні і модернізації економіки. »

ЛІТНЯ ШКОЛА З АДВОКАЦІЇ:

підготовка аналітики,
просування та втілення змін
для активістів і активісток
з Донецької та Луганської
областей

4-7 липня 2019 р.

4-ДЕННА НАСИЧЕНА ПРОГРАМА, яка допомогла:

- підвищити рівень компетентностей активістів з підготовки аналітики та рекомендацій до органів місцевого самоврядування;
- розвинути навички організації адвокаційних кампаній та побудови комунікації;
- відповісти на такі запитання:

1. Що таке політика, цикл вироблення політик та різні рівні участі?
2. Як мають взаємодіяти органи влади при виробленні політик і коли має долучатися громадськість?
3. Що мотивує активістів впливати на політику (рішення влади у певних галузях)?
4. Які існують перешкоди та можливості у процесі вироблення політик у конкретних сферах?
5. Як позиціонувати пропозиції до політик, які базуються на основі аналізу, якщо думки цільової аудиторії розходяться?
6. Що заважає політикам застосовувати аналітику?
7. Як доносити свої рекомендації, щоб вони були враховані?

ОЛЬГА КОВАЛЕНКО, національна експертка проекту Ради Європи, зазначає:

« Для ефективної співпраці з органами влади активістам потрібно вміти аналізувати проекти рішень посадових осіб, готувати свої експертні рекомендації та успішно обґрунтовувати їх з метою втілення цих пропозицій. Наразі в Україні аналітичне і реформаторське серце знаходиться в Києві, а у малих містах активісти займаються "усім": від збирання гуманітарної допомоги до розслідувань і антикорупції. Складнощі для активістів у регіонах виникають з перших кроків і пов'язані зі складним устроєм органів влади і системи прийняття рішень, розуміння чого потребує спеціальних знань. Тому ідея Школи з аналітики і адвокації в тому, щоб дати активістам необхідний інструментарій, за допомогою якого вони могли би на мові чиновників доносити свої пропозиції та рекомендації, бути активними учасниками процесу вироблення політик, моніторити і контролювати стан виконання, можливо ставати співвиконавцями, а досвід відкритих міських рад і приклади успішних адвокаційних кампаній могли мотивувати і надихати, що зміни творять саме невеличкі групи людей і вони під силу кожному, хто прагне. »

🕒 4 липня

учасники вивчали досвід міських рад у залученні громадян до процесів прийняття рішень, долали стереотип про те, що органи влади "закриті" та ознайомилися з моделями відкритих для співпраці міських рад.

Під час візиту до Львівської міської ради Юрій Лукашевський, начальник управління "Секретаріат ради" Львівської міської ради, поділився досвідом запровадження інструментів громадської участі у Львові: «Прозорість діяльності міської ради забезпечується через висвітлення інформації на офіційному веб-сайті, проектів рішень, висвітлення порядків денних, онлайн трансляцій засідань депутатських комісій. Загалом, серед великої кількості інструментів громадської участі, важливо розуміти, що кожен інструмент доцільно застосовувати для конкретної мети. Коли потрібно зрозуміти, що думають люди чи органи влади - громадські слухання, маєте проект - бюджет участі, маєте пропозицію рішення - подаєте е-петицію і т.д.»

Досвід Дрогобича показав, що навіть у малих містах можливі прогресивні зміни при наявності політичної волі. Учасники побачили, як це SmartCity, коли є:

- мобільний додаток;
- WiFi зони;
- інформаційно-сенсорні панелі;
- інформування через e-mail;
- навчання «Smart Citizens»;
- блокчейн у дошкільній освіті;
- і ще багато інших платформ для взаємодії з громадськістю.

З 2017 року Дрогобич приєднався до Хартії відкритих даних і активно впроваджує її положення. Місто уже визнано як SmartCity та SmartCommunity. Міський голова Тарас Кучма зазначив: «Для того, аби подолати корупцію, є 3 шляхи:

- очолити корупцію;
- застосовувати силові методи;
- створити умови, коли неможливо займатися корупцією - цей шлях обрало місто Дрогобич.

Тому Дрогобицька міська рада відкрила всі дані, які тільки можливо, щоб люди не користувалися слухами, а користувалися фактами.»

👉 5 липня

учасники занурилися з Пьотром Казмеркевичем, тренером та інструктором з питань державної політики й аналізу державної політики, міжнародним експертом проекту Ради Європи у вивчення можливостей входу громадськості до вироблення політик на місцевому, регіональному та національному рівнях; просування та захист інтересів шляхом стратегічного аналізу - роль громадськості у процесі вироблення політик; досягнення консенсусу та врахування думки інших у виробленні політик. Пан Пьотр зазначив, що розробка цільових

і переконливих рекомендацій - це лише початковий етап роботи для аналітика. Коли загальну пропозицію прийнято, то органи влади можуть звернутися з проханням надати докази на підтримку такої пропозиції. Саме таке прохання надає можливість представити розширену позицію, захищати широкі соціальні інтереси та паралельно завойовувати довіру до себе, як незамінного партнера у справі покращення вироблення політики на місцевому та, можливо, надалі й на державному рівні.

➔ 6 липня

ділилися стратегіями організації адвокаційних кампаній та успішними кейсами тренери Літньої школи.

Ольга Гвоздік, експертка проекту, розповіла учасникам про свій досвід розробки громадського проекту #ПотягНаМаріуполь, мета якого створити більш зручне залізничне сполучення між Києвом та Маріуполем. "На сьогодні нашими спільними зусиллями було досягнуто результату, що «Укрзалізниця» запустила потяг Київ-Маріуполь, який їде на 2 години швидше", – ділиться досвідом Ольга.

Експертка проекту **Наталія Чорногуб** поділилася досвідом створення першого парку в Україні, в якому органічно поєдналися всі елементи комфортного публічного простору, враховані інтереси різних груп відвідувачів, а головне - він створений за активною участю громади в співпраці з владою через державно-громадську платформу для взаємодії. "І вже ніхто не згадає, яким занедбаним та небезпечним був цей парк декілька років тому. Наш приклад надихає на зміни інші громади України", – переконана Наталя.

Як в Україні з'явився перший зооурок і 4000 учнів дізналося про гуманне по-

водження з тваринами - про це і не тільки ділився Олексій Коваленко, який на власному прикладі організації адвокаційних кампаній показав, як одна кампанія може закінчитися успіхом, а інша – провалилася.

І що потрібно знати про комунікації під час адвокації - про це ділилася експертка проекту **Ірина Тітаренко**. Комунікації в адвокації є невід'ємною частиною, де комунікаційні заходи йдуть паралельно з адвокаційними. Комунікаційна стратегія і комунікаційний план буде будуватися відповідно до основних цільових аудиторій адвокаційної кампанії, для яких і меседжі мають бути різними.

КІЛЬКА ПОРАД ВІД ТРЕНЕРІВ:

- Для того, щоб реалізувати ідею, необхідно твердо стояти на своєму рішенні.
- Зібрати команду людей, які готові драйвити ідею.
- Долучити до команди профільних експертів, які зможуть пропрацювати технічні рішення реалізації мети.
- Проаналізувати і визначити, хто з чиновників є для вас союзником, і хто головний в прийнятті рішення.
- Використовувати різні канали комунікації.
- Розробіть креативні меседжі, наприклад: "Київ-Брюссель: 5 годин. Київ-Маріуполь: 19 годин. Володимире Борисовичу, ми знаємо, як наблизити Маріуполь!"
- Долучайте до своєї діяльності блогерів та лідерів думок.
- Дайте людям чіткий механізм, як можна долучитися до вашої ініціативи.
- Вірте, що ви можете більше!

➔ 7 липня

учасники Літньої школи глибше вивчали гендерний підхід у роботі громадських організацій для підтримки місцевих ініціатив як елемент співпраці з владою – це одне із ключових питань у процесі побудови ефективної комунікації на всіх рівнях. В останній день Літньої школи Ірина Сулова, народна депутатка України VIII скликання, голова підкомітету з питань гендерної рівності і недискримінації Комітету Верховної Ради України з питань захисту прав людини, національних меншин та міжнародних відносин, співзасновниця громадської організації «Люстраційний комітет України» ближче познайомила учасників із особливостями та специфікою впровадження гендерного підходу у їх діяльності.

За результатами Літньої школи з адвокації: підготовка аналітики, просування та втілення змін було підготовлено практичний **посібник** для громадських активістів.

ВІДГУКИ УЧАСНИКІВ:

“Тренери - мають практичний досвід та знання; зміст - відповідає заявленим цілям літньої школи; особливо маю бажання відмітити теми - кейси адвокаційних кампаній, ефективна комунікація. Тепер перегляну план власної адвокаційної кампанії в рамках проекту впровадження інтегрованих соціальних послуг у м. Маріуполь та ОТГ.” – *Розалія Гах, м. Маріуполь.*

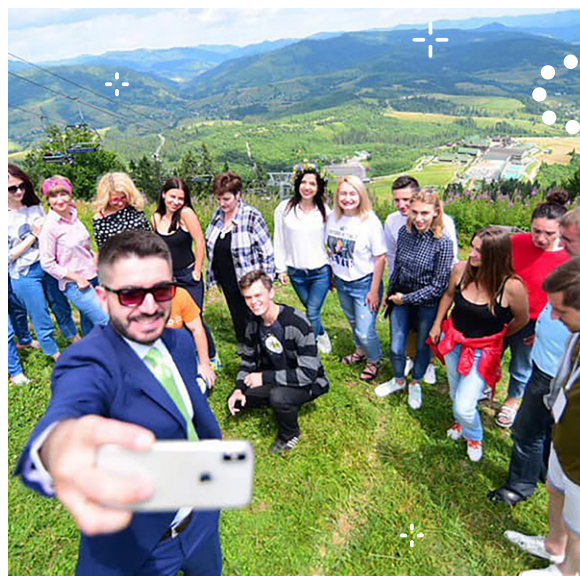
“Професіонали своєї справи. Цікаво, корисно, дієво. Дізнався про аналіз зацікавлених сторін. Для вирішення питання (адвокації) буду залучати всіх зацікавлених. Приклади кейсів змотивували на глобальні кроки щодо адвокації молодіжної політики в Сєвєродонецьку. Вже зробив загальну переписку в месенджері щодо створення рекомендацій і внесення змін в міську програму «Молодь Сєвєродонецька», збільшення фінансування. 15 липня запланована перша робоча зустріч з організаціями, які працюють з молоддю.” – *Кирило Дубровін, м.Сєвєродонецьк.*

“Дуже корисне навчання, з глибинним підходом до того, як працюють важливі інструменти демократії. До того ж, з практичними прикладами успішних практик. Усі тренери були на висоті. Організація супер. За Карпати окрема подяка!” – *Марина Романцова, м. Краматорськ.*

“Високі професіонали з дуже корисними кейсами та теоретичними знаннями. Можливо знизити інтенсивність процесу навчання для кращого засвоєння, обмірковування й обговорення. Усвідомив, головне те, що треба враховувати зацікавлення та впливи всіх можливих учасників адвокаційного процесу, вміти знайти «слабкі місця» в них, потреба вималювати портрет кожного учасника, розробляти саме комплекс заходів АК. Але перш за все, слід враховувати, чи взагалі питання знаходиться на порядку денному, чи матиме воно резонанс. Давно намагаюсь вплинути на впровадження електронних інструментів демократії в цілому та зокрема посприяти розвитку малого та середнього бізнесу в місті. Але через певну закритість влади, низьку активність громадськості та бізнесу, які бояться вголос про себе говорити, хоча й бажають змін, тільки скромну частину з задуманого вдалося реалізувати. Тож продовжую в цьому напрямку. Найближчим кроком маю на меті зацікавити у відкритій підтримці громадськість, бізнес та владу в створенні мапи комунального майна, а бізнес зокрема - у створенні дієвої спілки підприємців.” – *Олександр Цахнів, м. Селидове, Донецька обл.*

“Дуже потужна команда тренерів, які доносили свій матеріал максимально цікаво та зрозуміло. Зміст лекцій був націлений саме на ту тему, яка мені потрібна для подальшої роботи над проектами. Організація на вищому рівні. Дуже дякую, що у досить короткий період часу ви зуміли помістити стільки активностей різного характеру. Ми встигли отримати багато нових знань та вражень. Але хотілося б ще трохи послухати про ефективні комунікації. Я отримала багато нових знань, але найкориснішими для мене були кейси з підготовки та реалізації адвокаційних кампаній, з аналізу зацікавлених сторін та з проведення ефективної комунікації. Також було корисно послухати історію успіху Дрогобицької міської ради. Це невелике, але успішне місто може стати дуже гарним прикладом для представників ОМС у моєму регіоні.” – *Макарович Марія, м. Краматорськ.*

НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ДІЮ:

Керівник проекту Володимир Кебало спільно з експертами проекту провели тренінг з громадської участі для українських студентів 1-4 курсів в рамках Літньої школи "Перші кроки в політиці", яка організовувалась проектом Ради Європи "Підтримка прозорості, чесності та інклюзивності виборчої практики в Україні" у партнерстві з Democracy Reporting International (Офіс зі сприяння демократії, DRI).

ОЛЕКСІЙ КОВАЛЕНКО, національний експерт, ділиться враженнями:

« Завжди цікаво працювати із молоддю. Кожного разу це не очікувано. Адже з першого погляду, вони - звичайні студенти, але коли починається комунікація, я щоразу переконуюсь: який неймовірний інтелектуальний потенціал має наша країна. Організований Володимиром Кебало і проведений разом із командою національних експертів експрес-інтерактив "Громадська участь" - це повне занурення в атмосферу та філософію міських політик, де залучення сучасної молоді до процесу вироблення і прийняття рішень на повну розкриває запит на використання інструментів прямої демократії: тут зараз і сьогодні!

Командна робота над визначенням актуальних проблем, а також шляхів їх вирішення із застосуванням інструментів громадської участі - це було першим блоком завдань. Команди впорались на 100% Особливо мене вразило - вміння практично використовувати той чи інший інструмент участі в конкретних життєвих ситуаціях! Треба очистка та облаштування зони відпочинку, давайте застосуємо петицію, бажаємо поремонтувати студентську читальню - проведемо студраду та розробимо резолюцію і лист-звернення на ректора університету, необхідно зменшити вплив пасивного куріння на здоров'я оточуючих людей - через громадський бюджет запровадимо інноваційні бокси для паління і розмістимо їх в публічних місцях міста. Системний підхід команд до вирішення і логіка прийняття рішень - це було неперевершено. А те, що проекти які представили учасники сету стосувались найактуальніших сфер життя: екологія, охорона здоров'я, комунікація доводять, що студентство тримає руку на пульсі потреб громади і чітко знає, що треба для сталого розвитку суспільства.

Другим блоком була оцінка результатів роботи. Команди мали переконати у необхідності виконання розроблених ними проектів суддів, які у форматі гри виконували роль представника місцевої влади, ректора та народного депутата. І з цим завданням учасники також справились на відмінно. Вийшло справжнє залучення всіх стейкхолдерів процесу прийняття рішень:

лист-звернення про простір в університеті - йде до ректора із чітким зазначенням запропонованих заходів, ініціативу збереження водойми вирішуємо через проект рішення місцевих депутатів та виділення коштів місцевого бюджету, проект громадського бюджету - подаємо до міської виконавчої влади, законодавчі ініціативи щодо вирішення проблеми пасивного паління - зверненням до народного депутата. Окрема група студентів виконувала функцію незалежних арбітрів. Їм вистачило декілька хвилин на вивчення керівних принципів консультацій із громадськістю, аналітичних довідок і досліджень, проведених експертами Ради Європи в Україні щодо національних та місцевих інструментів участі, щоб фахово оцінити презентовані напрацювання їх колег.

Година занурення у світ сучасної, дієвої молоді минула непомітно. Фаховими, сучасними, компетентними, такими, що тримають руку на пульсі життя громади і результативними у своїх рішеннях - саме такими на мою думку і мають бути майбутні українські політики! »

РОЗПОЧАЛАСЯ СПІВПРАЦЯ ІЗ ДУНАЄВЕЦЬКОЮ ОТГ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

5 липня та 5 серпня 2019 р.

Дунаєвецька міська громада є однією з найбільших в Україні - навколо невеликого міста об'єдналися п'ятдесят сіл. Керівництво місцевої ради налаштоване на роботу з громадою, про що, зокрема, свідчать дві перемоги в конкурсі "Кращі практики місцевого самоврядування" у тематиках, пов'язаних з місцевою демократією.

Метою стартової зустрічі 5 липня 2019 р. національних експертів проекту Ради Європи Ігора Абрам'юка та Максима Лукінюка з представниками місцевої влади, експертів та громадськості було обговорення необхідності врегулювання та практичного впровадження інструментів громадської участі в об'єднаній громаді, максимального наближення юридичних та практичних рамок до місцевих особливостей, умов та пріоритетів громади.

У зустрічі взяли участь керівники та працівники міськради (голова, секретар, керуюча справами, юрист, фахівці економічного підрозділу) та представники громадськості (член Ради підприємців та член Молодіжної ради).

Вирішено підійти комплексно:

- розробити та ухвалити Статут громади з усіма необхідними додатками;
- обговорити підходи;
- узгодити графік.

МАКСИМ ЛУКІНЮК, національний експерт проекту Ради Європи, зазначає:

« Статут територіальної громади буде визначати порядки участі громади під час ухвалення рішень органами місцевого самоврядування. А саме: внесення місцевої ініціативи на розгляд міської ради, проведення громадських слухань та загальних зборів, ініціювання електронних петицій, проведення громадської експертизи. »

➔ 5 серпня

стартував процес розроблення Статуту Дунаєвецької міської територіальної громади та положень про механізми громадської участі. Експертну підтримку цього процесу взяв на себе Проект Ради Європи «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень».

Експерти проекту Ігор Абрам'юк та Максим Лукінюк взяли участь у першому офіційному засіданні робочої групи з розроблення Статуту. До складу робочої групи увійшли:

• керівники, депутати та фахівці міськради,

• старости одного з старостинських округів,

• громадські активісти та представники місцевого бізнесу.

На цьому засіданні протокольно затвердили пакет нормативних актів, що будуть напрацьовані робочою групою, а також детально обговорили особливості нормативного регулювання інструментів місцевої демократії в об'єднаній територіальній громаді.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

щодо впровадження
у м. Київ нових соціальних
послуг для дітей і молоді
з інвалідністю

16 липня 2019 р.

Випускники Академії громадської участі, представники громадськості, експерти представили заступниці Київського міського голови Марині Хонді та представникам структурних підрозділів КМДА свої напрацювання щодо впровадження у м. Київ нових соціальних послуг для дітей і молоді з інвалідністю:

- ➔ супровід дитини з інвалідністю (асистент дитини /молодої людини з середньою та важкою формою обмеження життєдіяльності);
- ➔ соціально-трудова майстерня, яка забезпечить трудову денну зайнятість молоді з інвалідністю з 18 років, дасть можливість працювати на захищених робочих місцях у майстерні, а у співпраці з бізнесом - підготує кандидатів до працевлаштування на відкритому ринку праці міста;
- ➔ учбова соціальна квартира «Напівдорозі» - соціальна адаптація і підготовка до автономного (самостійного) проживання молоді з інвалідністю в місті;
- ➔ підтримане проживання для молоді з інвалідністю старше 18 років.

Експерти підкреслили, що у зв'язку з набуттям чинності з 01.01.2020 р. Закону України «Про соціальні послуги», організація надання соціальних послуг є власними повноваженнями органів місцевого самоврядування і відповідальність за організацію надання базових та інших соціальних послуг покладається на органи місцевого самоврядування.

СЕРГІЙ КУР'ЯНОВ, ГО "Соціальна синергія", учасник Академії громадської участі та один із ініціаторів провадження у м. Київ нових соціальних послуг для дітей і молоді з інвалідністю, розповідає:

- « За підтримки проекту відбулась зустріч з заступником Голови КМДА п. М. Хондою, результатом якої стало створення міжвідомчої робочої групи, до складу якої мають увійти представники ініціативної групи з числа випускників Академії. Окрім того, планується проведення аналізу та підготовки проекту змін до цільової міської програми та Стратегії розвитку Києва щодо соціального замовлення нових видів соціальних послуг в НДО з 2020 року. Критично важливою є фінансова підтримка для:
 - а) навчання команд, що мають надавати визначені нові види соціальних послуг;
 - б) політичної підтримки для роботи з депутатським корпусом та профільною комісією Київської міської ради.

ВОРКШОП

«Публічні простори & взаємодія з громадськістю»

1 серпня 2019 р.

Метою експертного робочого семінару стало вивчення досвіду та кращих практик залучення громадян та НУО до процесів створення міських публічних просторів та розробка керівних принципів щодо залучення громадськості до просторового планування. Законодавством України

не врегульовано визначення терміну «публічний простір», чи «громадський простір», механізмів та процедур залучення громадськості до процесу проектування, створення чи реконструкції публічних просторів.

УЧАСНИКИ/ЦІ СЕМІНАРУ ВИВЧИЛИ

- ★ *стандарти Ради Європи щодо громадської участі у прийнятті рішень,*
- ★ *національні та міжнародні кращі практики щодо просторового планування,*
- ★ *працювали над розробкою керівних принципів щодо залучення громадян та НУО до створення, проектування та реконструкції парків, скверів, набережних та прибережних територій, вулиць, прибудинкових територій;*
- ★ *на основі керівних принципів сформульовано рекомендації щодо нормативно-правового регулювання даного питання на національному та місцевому рівнях.*

Взяли участь **52 УЧАСНИКІВ/УЧАСНИЦЬ З 11 МІСТ,**

обраний депутат Верховної Ради, представники Міністерства регіонального розвитку, місцевого самоврядування.

У результаті 4 міста виявили зацікавленість у впровадженні результатів семінару - керівних принципів залучення громадськості до створення публічних просторів (Полтава, Рівне, Нікополь, Дрогобич).

На запрошення офісу Ради Європи в Україні в експертному воркшопі також взяв участь **Саба Піпія, Заступник Голови Муніципальної Служби з охорони навколишнього природного середовища міської ради Тбілісі** (Грузія).

Наразі в Тбілісі тривають роботи зі створення міського парку і колегам з Грузії важливо перейняти сучасні практики співпраці влада-громада, зокрема їх цікавить:

- ➔ які креативні форми залучення варто застосовувати, щоб на зустрічі-обговорення приходили мешканці,
- ➔ на якому етапі варто спільно з мешканцями проектувати дизайн майбутнього парку,
- ➔ як врахувати всі побажання та головне - як зробити процес залучення легким, який приваблював би місцевих мешканців висловити свою думку.

Водночас пан Саба відвідав Сквер Небесної сотні, парк Наталка, захопившись красою та продуманістю цих просторів.

ОЛЕКСІЙ КОВАЛЕНКО, національний експерт в Україні, зазначає:

« Неможливо досягнути розвитку та високої якості життя, якщо жителі не є частиною процесу прийняття найважливіших рішень, що їх стосуються. Добре демократичне врядування, модель публічного управління, базується на основі реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у тісній співпраці з громадськістю та усіма зацікавленими сторонами з метою підвищення якості життя громадян та розвитку громади, коли людина – у центрі всіх демократичних інститутів та процесів.»

НАТАЛЯ ЧОРНОГУБ, національна експертка проекту, ділиться своїми враженнями:

« Проведений всеукраїнський воркшоп підтвердив наші очікування в актуальності та своєчасності обраної теми. На цьому заході учасники дізнались, що вони не одні в налагодженні діалогу між органами місцевого самоврядування та ініціативними мешканцями, неурядовими організаціями, що існують кращі європейські практики, які допомагають залучати громаду до створення публічних просторів, є як український, так і міжнародний досвід в партисипації. Упродовж заходу учасники згадували про те, що за останні декілька років було чимало спроб у розробці рекомендацій як залучати громаду, але жодна спроба не увінчалась успіхом, адже не було зацікавленої команди, яка б довела цей проект до втілення змін в законодавство. В українському законодавстві немає визначення «публічний/громадський простір», а також немає зобов'язання залучати громаду до створення, проектування публічних просторів, отже необхідно внести зміни у відповідні частини містобудівного регулювання, ДБН, положення. Маючи експертну команду, підтримку як з боку владних структур, так і представників громадськості ми віримо в те, що проект отримає позитивну реалізацію. І через декілька років громада нарешті отримає право на облаштування території згідно зі своїми побажаннями. »

22 серпня 2019 р.

Робоча група міської ради Львова щодо удосконалення механізму регулювання електронних петицій у місті Львові. Керівник проекту Володимир Кебало та міжнародний експерт Квентін Олівер підготували огляд міжнародних стандартів та кращих практик електронних петицій на муніципальному рівні в Європі, рекомендації щодо удосконалення системи електронних петицій у Львові.

Отримавши відповідний запит від Львівської міської ради, яка планує вдосконалювати процедуру подання та розгляду е-петицій, експерти проекту Ради Європи «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні» здійснили огляд кращих міжнародних практик та надали деякі рекомендації:

OVERVIEW OF E-PETITION SYSTEMS IN EUROPE

[LINK](#)

DISCUSSION PAPER ON E-PETITIONS FOR LVIV CITY COUNCIL

[LINK](#)

Проект надалі буде інтенсивніше вивчати міжнародні практики залучення громадян, інструменти участі.

РОБОТА НАД СТАТУТОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ М. ДРОГОБИЧ

Місто Дрогобич є одним із лідерів у впровадженні електронних додатків та ресурсів, які полегшують життя мешканців. Статут міста був прийнятий у 2009 році, однак, незважаючи на успішні ініціативи цифрової трансформації, законодавча база потребує "капітального ремонту".

Ось чому, відповідно до домовленостей між офісом Ради Європи в Україні та Дрогобицькою міською радою, експерти проекту надають допомогу в розробці та ухваленні оновленого та вдосконаленого Статуту м. Дрогобич. Розділами Статуту буде врегульовано такі питання, як:

- права, обов'язки та гарантії жителів територіальної громади;
- форми безпосередньої участі жителів у вирішенні питань місцевого значення;
- взаємовідносини органів місцевого самоврядування з іншими суб'єктами;
- громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;
- засади розвитку територіальної громади та охорона довкілля;
- громадський простір та його значення в рамках територіальної громади;
- застосування гендерно орієнтованого підходу під час планування розвитку територіальної громади;
- звітування органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб перед громадою;
- відкритість та прозорість у діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- служба та планування кар'єри муніципального службовця.

МОНІТОРИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні упродовж 2016-2019 р.

Проект Ради Європи «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні» у співпраці з Лабораторією законодавчих ініціатив розпочав проведення моніторингового дослідження щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні упродовж 2016-2019 років.

Заступниця Голови Ради Лабораторії законодавчих ініціатив Уляна Полтавець повідомила, що вже розроблено дизайн дослідження, проведено низку інтерв'ю, здійснено аналіз документів національного рівня. Також обрано області для проведення дослідження на регіональному рівні, за якими вже проведено аналіз необхідних документів.

ОЛЕКСАНДР ЗАСЛАВСЬКИЙ, Директор аналітичного відділу Лабораторії законодавчих ініціатив, прокоментував перші висновки дослідження:

« Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні не стала дієвим і самостійним інструментом державної політики у відповідній сфері, оскільки вона не має самостійного фінансування і впроваджується ситуативно без критеріїв виконання і конкретних відповідальних органів/осіб. І хоча у звітах відображається виконання майже всіх запланованих заходів, при відсутності визначених індикаторів впливу дуже важко оцінити, яким саме чином розроблені пропозиції, проведені тренінги/дослідження та інформаційні кампанії в кінцевому результаті впливають на стан громадянського суспільства. В той же час майже невиконаними залишаються заходи, які передбачають конкретні кроки зі сторони держави: ухвалення розроблених законопроектів. »

АДВОКАТУВАННЯ ЗМІН ДО ПОСТАНОВИ КМУ № 1150

Постанова КМУ № 1150 «Про затвердження Положення про державну реєстрацію статутів територіальних громад» на даний час ускладнює процес реєстрації статутів територіаль-

них громад місцевими органами Міністерства юстиції.

Пункт 1-1 Постанови визначає, що прийняття та видача документів здійснюється через центри надання адміністративних послуг. Але в той же час, відсутнє роз'яснення, яким чином документи передаються від ЦНАП до органів юстиції та назад, що створює першу перепону в реєстрації для юристів органів місцевого самоврядування.

Також **пункт 2** Постанови передбачає, що для реєстрації статуту разом із заявою подаються: статут територіальної громади у двох примірниках; рішення представницького органу місцевого самоврядування про затвердження статуту; протокол пленарного засідання представницького органу місцевого самоврядування, на якому прийнято рішення про реєстрацію статуту. Тобто міська

рада має ухвалити два окремих рішення, перше - про затвердження статуту, друге, - про реєстрацію статуту. Ця норма також ускладнює процес, оскільки ОМС не завжди про неї знають і приймають лише одне рішення про затвердження статуту. У зв'язку з чим, органи юстиції відмовляють в реєстрації, тому що не надано повний пакет необхідних документів. Також ОМС мають надати весь протокол засідання, а не його витяг, де були ухвалені рішення про затвердження та реєстрацію статуту. У зв'язку з тим, що сесії ради розглядаються більше 100-150 питань, то оформлення протоколу затягує процес подання документів на реєстрацію ще на два-три тижня, а інколи і на місяць.

Тому експерти офісу Ради Європи підготували зміни до Постанови №1150, які полегшують процес реєстрації статуту територіальної громади, а саме:

1. внесення в Постанову термінології щодо статуту ОТГ, так як на даний момент вона не регулює процес реєстрації статутів ОТГ;
2. визначити можливість отримання та видачі документів через органи юстиції;
3. спростити перелік документів, які подаються ОМС під час реєстрації Статуту;
4. визначити обов'язковість перевірки тексту Статуту щодо відповідності Конституції та Законам;
5. уточнити дії реєстраторів під час реєстрації статуту та строки цих дій.

АДВОКАТУВАННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ”

Участь громадян в суспільних справах та управлінні громадою не обмежується тільки черговими (позачерговими) виборами, коли громадяни обирають владу. Конституція України гарантує громадянам системну участь в управлінні державними та місцевими справами, а також визначає форми такої участі.

Верховною Радою України було ухвалено ряд законодавчих актів, які деталізували порядок реалізації наданих прав, а також розширили форми та механізми громадської участі. Зокрема, громадянам гарантується право на вільне отримання інформації про діяльність державної та місцевої влади, вільний доступ до всіх засідань органів місцевого самоврядування, можливість звертатися до органів влади з електронними петиціями, подавати місцеві ініціативи, проводити громадські слухання та загальні збори громадян тощо.

ПРОТЕ ОКРЕМІ НОРМИ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ» У ЧАСТИНІ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕМОКРАТІЇ УЧАСТІ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ Є НЕДОСКОНАЛИМИ. Аналіз практики застосування інструментів громадської участі демонструє такі основні проблемні питання:

- *відсутність чіткого регулювання механізмів громадської участі у законодавстві для органів місцевого самоврядування;*
- *встановлення вимог для органів місцевого самоврядування врегульовувати механізми громадської участі виключно у статутах територіальних громад;*
- *відсутність встановлених рамкових вимог до рішень органів місцевого самоврядування, які регулюють механізми громадської участі на місцевому рівні у частині їх ініціювання, порядку реалізації та розгляду (не визначено переліку питань, які повинні бути врегульовані у рішеннях органів місцевого самоврядування про механізми місцевої демократії);*
- *встановлення обов'язкових вимог для органів місцевого самоврядування здійснювати реєстрацію статутів територіальних громад у органах юстиції;*
- *не визначено переліку питань, які повинні бути врегульовані у статуті територіальної громади;*
- *недосконалий механізм застосування електронних петицій у органах місцевого самоврядування (встановлена вимога розглядати електронну петицію, яка набрала встановлену кількість підписів, на сесії місцевої ради протягом 10 робочих днів)*

З метою створення сприятливого правового середовища для регулювання механізмів громадської участі національні експерти Ради Європи розробили **поправки до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актів**, зокрема:

- *у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановити вимоги для нормативно-правового регулювання механізмів громадської участі органами місцевого самоврядування;*
- *передбачити, що детальний порядок ініціювання, проведення та застосування механізмів громадської участі регулюється органами місцевого самоврядування у статутах територіальних громад або окремих рішеннях місцевих рад;*
- *визначити перелік питань, які мають бути врегульовані у рішеннях органів місцевого самоврядування про механізми місцевої демократії та статутах територіальних громад;*
- *визначити перелік питань, які повинні бути врегульовані у статуті територіальної громади.*

Ефективність правового регулювання, якість норм і процедур повинні забезпечити розвиток демократії участі, що надзвичайно актуально в умовах процесу децентралізації.

ПРИЙНЯТТЯ НОВОГО ЗАКОНОПРОЕКТУ ІЗ РОЗШИРЕНИМИ ПОЛОЖЕННЯМИ ПРО УЧАСТЬ ГРОМАДЯН СПРИЯТИМЕ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА УЧАСТІ ГРОМАДЯН В ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ. ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ЕФЕКТИВНУ СПІВПРАЦЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД, ЩО СПРИЯТИМЕ ЗБІЛЬШЕННЮ ДОВІРИ ДО ОРГАНІВ ВЛАДИ З БОКУ ГРОМАДЯН.

НАШІ ПЛАНИ У ВЕРЕСНІ-ГРУДНІ 2019

- у партнерстві з проектом ПРООН «Громадянське суспільство задля розвитку демократії та прав людини в Україні» проведемо Академію громадської участі у Житомирі для міської ради та НУО;
- завершимо моніторинг стану реалізації Національної стратегії розвитку громадянського суспільства, презентуємо та обговоримо результати, надамо рекомендації щодо подальшого створення та підтримки сприятливого середовища для громадянського суспільства в Україні;
- сприятимемо вдосконаленню національного законодавства, що стосується громадської участі та НУО відповідно до стандартів Ради Європи та кращих практик;
- продовжимо діяльність в пілотних громадах, а саме над завершенням розробки нормативно-правових актів, що розширюють можливості для громадської участі у процесі прийняття рішень, прозорості діяльності місцевих рад, впровадженню та вдосконаленню ефективних механізмів участі та взаємодії у таких містах, як Дрогобич, Львів, Тернопіль, Дунаївці;
- обмінюватимемося досвідом та кращими практиками громадської участі: національний на міжнародний досвід. Зокрема, налагодимо обмін українським досвідом з мерією та громадськістю Тбілісі, візьмемо участь у партисипативному інкубаторі в рамках Світового форуму за демократію 2019 р. в м. Страсбург;
- надалі зміцнюватимемо організаційну спроможність та компетенції ромських НУО в Донецькій області щодо адвокатування змін, взаємодії з владою та громадськістю;
- надалі підтримуватимемо та продовжимо подальшу співпрацю з ГО «Київська громадська платформа» та КП Київської міської ради «Центр публічної комунікації та інформації»;
- впровадимо подальші модулі та навчальні ініціативи Академії громадської участі;
- ініціюємо заходи, присвячені питанням ролі НУО в контексті цифрової та прямої демократії, вирішенню конфлікту.

**ДІЗНАТИСЯ
БІЛЬШЕ**

- Відділ громадянського суспільства
- Департамент демократичного врядування
- Генеральний директорат з питань демократії
- Рада Європи

ПРОЕКТ «СПРИЯННЯ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ»

СЕВЕРІНА СПАСОВА,
координаторка проекту

Severina.SPASSOVA@coe.int

ВОЛОДИМИР КЕБАЛО,
керівник проекту

Volodymyr.KEBALO@coe.int